

עלון מס' 972 שמיני כז' בניסן תשפ"ה

פרקי אבות פרק א'

שבת מברכין
חודש אייר

ראש חודש בימים שני ושלישי
המולד יהיה בליל שני,
בשעה 8 בערב, 30 דקות ו-2 חלקים

ישא ברכה

יוצא ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "יהל יעקב", חולון
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג יוסף מזגרבי שליט"א

הנהגות אכילה

להדליק את הניצוץ!

אחת הזכויות הגדולות ביותר שזכה בה עם ישראל מיום היותם לעם זוהי תורתנו הקדושה. כל מי שרק זוכה להתחבר אליה ולטעום מדובשה ומתיקותה, לא יכול שלא לעמוד פעור פה לנוכח ההנהגות הברוכות והדרכים הישירות, המידות האצילות וההוראות הנפלאות בהן הוא נתקל במהלך לימודו בתורת ה' הנצחית. הברכה: שלא עשני גוי/גויה, צריכה ללוות כל יהודי ויהודיה בחיך מאוזן לאוזן ובשמחה אמיתית בלב, בשבח ובהודיה לה' יתברך שבחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתנו הקדושה, תורה מלשון הוראה, המורה לנו את הדרך בה נלך והמעשה אותו נעשה לטוב לנו בזה ובבא. אשרינו שזכינו. פרשתנו גדושה ומפורטת בסוגי חיות, בהמות ועופות אותן יכולים אנו לאכול, ומאיך אותן חיות, בהמות ועופות אותן אנו צריכים להרחיק בכל יכולתנו מפינו, למען לא נטמא את רעיונו ונותרח חלילה מה' יתברך ומתורתנו הקדושה. אולם אין תורתנו הקדושה מסתפקת בזה. מלבד האזהרה והאיסור שיש באכילת הדברים הלא טהורים, תורתנו הקדושה מלמדת אותנו כיצד עלינו לנהוג גם עם האוכלים הכשרים למהדרין גם עם מאכלים אותם ניתן לאכול בלי פקפוק, ונקדים ברשותכם לכך סיפור. פעם הבחין רבי צבי יהודה אולשוונג זצ"ל, ר"מ בישיבת גרודנא, בבחור בן תורה הטועם מן המנה שהונחה לפניו, מעקם את אפו, מעוות את פניו ומסיט את הצלחת לצדדים. "לא טוב הדבר אשר אתה עושה, בני", פנה הרב אל הבחור, "כך אין מתנהגים עם אוכל". גם אני בצעירותי נהגתי כמותך, אך בשל מקרה שאירע לי, שיניתי ותיקנתי את התנהגותי ויחסי לאוכל. ומעשה שהיה כך היה: בימי עלומי למדתי בישיבת טלו. כמנהג הימים ההם, לא קיבלנו את ארוחותינו בפנימיה של הישיבה, אלא סעדנו בבתי יהודים טובי לב שהרגישו שזוהי זכות עצומה עבורם לארח תלמיד חכם בביתם ולהביא לו מלחמם. אני, נשלחתי לאכול בביתה של אלמנה צדקת זקנה (כמובן שהדבר לא היה כרוך באיסור ייחוד חלילה אלא מותאם להלכה), שחרף עוניה ביקשה אף היא לזכות במצוה של החזקת בן תורה. באחד הימים לאחר הארוחה, הגיע לאוזני קול בכי קורע לב, נבהלתי מאוד והחילתי לחפש מיהו הבוכה. לתדהמתי גיליתי את מארחתי יושבת בפינת המטבח ובוכה בכי תמרורים: "מה קרה?", שאלתי בבהלה. בתחילה סירבה האלמנה לענות לי, אך לאחר בקשות והפצרות חוזרות ונישנות, הפטירה: "איככה לא אבכה ואמרר בבכי, אם לאחר מאמצי והשתדלותי הרבה להגיש לך ארוחה מהנה, דחית את הצלחת מעליך". לבי נשבר בקירבי, גם בעיני ניקוו דמעות. "סילחי לי בבקשה", התחננתי, "לא ידעתי עד כמה הכאבתי לך, לא אחזור שנית על מעשים כאלה". מיני אז, הפטיר רבי צבי יהודה, קיימתי את הבטחתי בצורה מושלמת ובדקדוק רב. אשתי היתה מתפארת תמיד בפני חברותיה, כי אף פעם לא קרה שרבי צבי יהודה לא יסיים את הארוחות שהכנתי לו... איזה יופי של מידות, אילו דרכי חיים נפלאים מלמדת אותנו תורתנו הקדושה. כמה הפרות שלום בית היו נמנעות אם היינו נוהגים כן, כמה פגיעות וביזושים היו נחסכים מאיתנו אם היינו שמים יותר לב ודגש לכל דבר ודבר שתורתנו הקדושה מצוה ומלמדת אותנו. נמצאים אנו בימים נפלאים, ימי הכנה לקבלת התורה, ימי ספירת העומר. כל יהודי באשר הוא בכל מקום בו הוא נמצא, יכול להשיג בימים קדושים אלו קירבה לתורה הקדושה ושאוור התורה ישרה בו. כל שאנו צריכים זה להתחזק בלימוד התורה ולהתמיד בלימודה, לקיים את מצוותיה ברוב פאר והדר, בדקדוק, בשמחה ובהכנה ראויה. לדאוג לעוד אח שיכיר ויטעם מצוף דיבשה ולהכניסו בעבותות האהבה תחת כנפי השכינה. והיה אם נזכה להכנה ראויה, ממילא נקבל מלוא חופניים של טובה וברכה, ישועה והצלחה ונזכה לגאולה השלמה במהרה.

פרשתנו פותחת במילים "ויהי ביום השמיני וגו'", וביאר ה"מעם לועז", שבשעה ששלח הקב"ה את משה ללכת לפרעה ולהוציא את עם ישראל ממצרים, סירב תחילה משה ולא רצה ללכת, והיה הקב"ה מפציר במשה ז' ימים בסנה. ובסוף שבעת הימים שהפציר בו ה' יתברך, עדיין אמר בסירובו וביקש: "שלח נא ביד תשלח", אז כעס הקב"ה על משה ואמר: יבוא יום ואפרע ממך... ובפרשתנו הגיע הזמן שנפרע ממנו, בשבעת ימי המילואים משה רבינו שימש בכהונה גדולה והיה מקריב קורבנות, וסבר משה שימשיך בכהונה הגדולה, אך כשהגיע היום השמיני שהיו צריכים לחנוך את המשכן בראש חודש ניסן, אז הודיע ה' יתברך שאהרון ובניו עתידים לשמש בכהונה ואהרון יהיה הכהן הגדול ומשה צריך לפנות את מקומו מכיון שאין לו חלק בכהונה. וכשם שהקב"ה הפציר במשה ז' ימים וביום השמיני יצא לשליחות, אף כאן המתין הקב"ה ז' ימים וביום השמיני הודיע לו שלא ישאר בכהונה גדולה.

אחים יקרים, במה דברים אמורים, תורתנו תורת נצח ומוסריה נצחיים המה, אמת אין לנו השגה ותפיסה במשה רבינו אדון כל הנביאים, אשר כוונותיו בודאי טהורות היו, וה' יתברך הן מדקדק עם צדיקו כחוט השערה. אולם, אין אנו פטורים מלהפיק הלקח, ללמוד את הנדרש מאיתנו, בדור שסימנים רבים מורים שאכן הגיע זמן הגאולה. לכל יהודי ויהודיה, לכל אחד ואחד מאיתנו, ישנה שליחות כאן בעולם, ישנה מטרה לשמה הוא בא, כשלצערינו עדיין הרבה מאחינו התועים, שבויים ביד יצרם ושוכחים את תפקידם, ביכולתנו ובכוחנו ומעל הכל - חובתנו, לצאת ולגאלם, לא עת היא לחשות, "הגחלים" עדיין לוחשות, באש התורה יש ביכולתנו להדליק את הניצוץ הקדוש שבקירבם! מילה טובה, חיך קטן ובידינו כבר חצי הצלחה ואת החצי הנותר נשלים בתפילה שנזכה כולנו לחזור בתשובה שלימה ורצויה לפני!

זמני כניסת ויציאת השבת

ה"א	י"ב	י"ג	י"ד	ב"ש
18:57	18:40	18:47	18:56	כניסת שבת
19:56	19:54	19:57	19:55	יציאת שבת
20:30	20:33	20:30	20:29	רביעית

הפטירת השבוע

הפטרה: ויוסף עוד דוד (שמואל ב ו, א-ט)

סיפור לשבת

מרן החבי"ף, רבינו חיים פלאג' זצ"ל, בספרו "תוכחת חיים", בפרשתינו כתב לאמור: "יסתכל אדם וידקדק היטב, לבל ישל באכילתו ובשתייתו בשום דבר איסור. ולא עוד, אלא גם אם הוא אינו אוכל מאיזה פירות שיש בהם חשש איסור מתולעים וכדומה, לא יקנה מהם כדי שיאכלו בניו ובנותיו ובני ביתו. כי מה בצע שהוא נזהר והוא מאכיל אחרים? גם יזהר, שאם יש מאכל מתולע בביתו, שלא ישאירו בבית. משום: "אל תשכן באהליך עוולה", ושיבוא לידי מכשול, להכשיל שיאכלו ממנו אחרים - בין מדעתו ובין שלא מדעתו, בין בשוגג בין במזיד, והעוון תלוי על צוארו. ושמעתי מפי מגידי אמת, שסיפרו לי, שהרב הקדוש, המקובל האלוף כמוהר"ש מזרחי שרעבי ז"ל, חלם לילה אחד שהיו אומרים לו שיש איסור בביתו, ולמה אינו מבערו. והיה מחפש חיפוש אחר חיפוש מה איסור הוא זה, ולא היה מוצא. והיה מצטער הרב ז"ל על זה. עד שחלם פעם שנית, אמרו לו שיש בתוך ביתו קערה אחת מלאה מתוק (מרקחת) מגודגדניות הנעשות בדבש, והן מתולעות, וצריך להשליכן לאשפה, לבל יכשלו איזה מבני הבית לאכול ממנו. ותדיר כל הימים, כשאוכל או שותה, יהיו עיניו פקוחות היטב הדק, שלא יהיה בתוך הקערה או הכוס איזה שרץ או פרעוש - ובפרט בימי הקיץ. וצריך להיזהר בזה הרבה, ובפרט בלילות, במקום שמצויים פרעושים, נמלים ושאר שקצים ורמשים. וכשאדם נזהר בזה, גם ה' יתן הטוב שלא יכשל. שהבא ליטרה - מסייעין אותו מן השמים".

"את הארבה למינו". בתחילת הספר "שפתי צדיק", מופיע גביית עדות נדירה החתומה בידי שלושה רבנים מגדולי הדור, אשר שמעו את עדותו של הגאון רבי דוד כהן זצ"ל, רבה של העיר תאטווין, ורשמוה לדורות. וכה סיפר: בערב שבת קודש, ב' אייר תרע"ה, נפטר באי ג'רבא אב בית הדין הגאון רבי משה זקן מאג'וז זצ"ל, בהיותו כבן שישים וארבע שנים. העידו, כי מעולם לא נעשה הספד מר וגדול כהספדו של רבינו הגדול זצוק"ל". מקהילת ג'רבא נשלחו מברקים גם לקהילות אחרות, להודיע על האסון המר. מברק כזה הגיע גם לקהילת תאטווין, ובו בקשה לדרוש בשבת בשבח הצדיק הנפטר, לכבוד התורה ולומדיה. אבל המברק הגיע בזמן לא נוח. באותו יום שיש הגיעו נחילי ארבה לעיר, וכיסו את עין הארץ. כל תושבי העיר, והיהודים בכללם, נצטוו על ידי המושל לצאת ולגרש את הארבה לפני שיאכל את כל העשב וירוק העצים. בני הקהילה עמלו בדרך בגירוש הארבה, ונבצר מהם להתכונן כראוי לשבת קודש. יתר על כן, הם חששו פן יאלצו לעסוק במלאכה זו גם בשבת עצמה. ויש בכך משום ביטול עונג שבת, ותפילה בציבור, ולא יוכלו אף להעלות את זכרו של הצדיק הנפטר ברוב עם כראוי לכבודו, והכל מפני גזירת המושל ומורא עונשו. בין העוסקים בגירוש הארבה היה גם הרב המספר, רבה של העיר, ותוך כדי עבודה, נשא את עיניו השמימה ואמר בקול רם: "ריבונו של עולם, אם כבודו של הרב הגדול זכותו תגן עלינו יקר בעיניך, מתחננים אנו בפניך שביום מחר לא ישאר ארבה אחד בכל גבול העיר, כדי שנוכל לחלוק לרבינו את הכבוד הראוי!". החמה עמדה לשקוע. שבורים ורצוצים פנו היהודים לקבל את פני שבת המלכה ולאזור כוח ליום מחר. למחרת השכימו - והנה הארבה נעלם מן העיר, לא נותר כנף! הכל נאספו לתפילה נרגשת, ושמעו דברים בשבח רבי משה זקן מאג'וז זצ"ל. ורבה של העיר פנה לשלושה דיינים, שיחקקו את המעשה המופלא לדורות בגביית עדות!

(מעין השבוע)

מטעמים לשבת חידושים לפרשת השבוע

"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרון ולבניו ולזקני ישראל" (ט,א)

אין "ויהי" אלא לשון צער (מגילה י"ב), וביאר באור החיים הקדוש, שהיה זה צערו של משה. הואיל והכהונה היתה מיועדת לו (כמו שאמרו בשמות רבה ג'ז), והוא היה המקריב בשמונת ימי המילואים, ועתה ראה בהלקחה ממנו, ועם כל זאת כפה הרגשותיו. ומרן הרב שך זצ"ל, ער היה כל כך לרגשות הזולת! מעשה היה ברב משה פורטמן שליט"א - שליח הציבור בישיבה בימים הנוראים, שהיה קולו ערב ופרקו נאה, ומרוצה לציבור. לימים לקה בליבו, ונאסר עליו לעבור לפני התיבה. הבשורה ציערה עד מאוד את כל הקהל, והנהלת הישיבה בחרה בשליח ציבור אחר. בראש השנה, לאחר תפילת מוסף, הלך מרן זצ"ל לטעום דבר מה, ואחר אמר לנכדו: "בוא ונלך!". לאן הלך ביום הדין, היום הרת עולם, בו כל רגע יקר? לביתו של שליח הציבור הוותיק הלך, לכבדו בביקורו ולאחל לו שנת בריאות טובה! לשמחו ולחזקו!

(לולי תורתך)

"וישמע משה וייטב בעיניו" (י,כ)

"וישמע משה וייטב בעיניו", הוציא כרוז לכל המחנה ואמר: אני טעיתי את ההלכה ואהרון אחי בא ולימד לי! (ויקרא רבה יג,א, ובתרגום יונתן בן עוזיאל). סח הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א: בשעתו השמיע מרן הרב שך זצ"ל שיעור בישיבת לומז'ה בפתח תקוה, ואחד הבחורים, רבי רפאל יצחק וסרמן שליט"א, הקשה קושיא וסתר את היסוד. מיד פסק מרן באמצע דבריו, וקטע את השיעור. לאחר מכן, בשעת הסדר, הלך מרן מחברותא לחברותא ואמר: "דעו לכם שטעיתי בסברתי, ופלוגי חברכם העמידני על האמת!" - כדי לייקר בעיניהם את חברם, ולהמריצם בקנאת סופרים המרבה חוכמה!...

(לולי תורתך)

"כל מפרסת פרסה ומעלת גרה בבהמה אותה תאכלו" (יא,ג)

בתורת הנסתר השמיעונו רמזים מכבשוננו של עולם בסימני הטהרה, המבקש ימצאם ב"טעמי המצוות" לרבינו האר"י הקדוש זצ"ל בפרשתינו, ואין לנו עסק בנסתרות. נזכיר רק את הרעיון הנשגב של רבינו הרמ"ע מפאנו זצ"ל, המעיר תשומת ליבנו לכך שהעלאת הגרה קשורה לראש, לעיסת המאכל וגריסתו ושסיעת הפרסה לרגל. הראש והרגל, שני הקצוות, התחילה והסוף, וקשורים הם אהדדי. הן לטוב, כסימני טהרה, והן למוטב. הזכיר שהנחש דיבר לשון הרע והסית בפיו, וקיצצו את רגליו, ראש ורגל, תחילה וסוף. "קודקוד שער מתהלך באשמו", "כל הברכיים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו". מלבד עניינו בגנזי נסתרות, עניין כתר מלכות, "אשת חיל עטרת בעלה", יש כאן לקח נוקב: המחשבה תבחן בסוף מעשה, וקשורים ושלובים הם בקשר בל ינתק!

(מעין השבוע)

תלוי איך המנגינה

בספר "פרקי חינוך" העיר הערה חשובה ונחוצה שעל מנת שהתקשורת המילולית תהווה חלק משמעותי מחילופי הדברים בין ההורים לילדיהם, חייבים ההורים לנסות להתגבר על הנטייה הטבעית שלהם, למהר ולתקן את השגיאות בלקסיקון שהיה קיים ושגור בפי ההורים עד כה. גם כשילדיהם עושים שגיאות, עליהם להשתמש בלקסיקון שונה כתחליף לקיים. כדאי לחפש הזדמנויות בהן יהיה ניתן לציין לשבח את התנהגותם. הנגימה החיונית הבלתי מאיימת היא משיגה יותר, לדוגמה - אם נוסעים פעם ליד מחנה צבאי ורואים שלט המיסב את לב הנהגים שם, וזאת כדי שישעו בזהירות, וכך כתוב: "הצבא ימצא ממלא מקום במקומו, אבל המשפחה שלך לא תמצא אחר במקומו!" ואילו בשלט אחר יותר הלאה כתובה אזהרה לעוברי דרכים: "אסור לעבור על פני המסילה בשטח זה, העברייני יענש כחוק". נשאלת השאלה, איזו אזהרה תתבצע יותר ותמצא אוזן קשבת יותר? אין ספק שהאזהרה הראשונה. האזהרה השנייה מקורה בכוח, שלטון, קנס, אנשים עושים דווקא וזה לא עובד, כשאותו נהג בצבא רואה שאין עליו איום, אין פה קנס, אין כוחניות, הדבר הגיוני שרוצים בטובתו - זה עובד יותר. ילד שרואים שהוא קצת הגזים, באים ואומרים לו: תשמע, זה יכול להתנקם בך שים לב! אם אומרים זאת בטון הרצוי בנועם, "הטון זה המוזיקה", אם זה ערב לאוזן זה ניקלט. אך אם אומרים: "יוסי, לכלכת את הרגליים! אני אבוא אליך ואני אראה לך!", זה לא עוזר, זו שיטה זולה וגנישה פשטנית. הילד מתרגל לכל "הרצחות", לכל האיומים והקללות, והוא בעצמו יקלל אחר כך כפול את ילדיו, ואולי אף את אביו ואימו, כי הוא רגיל לשמוע את הלקסיקון כחלק מהסגנון והשיח שהוא שומע והורגל בו. מנהל בית ספר יקר הוציא ספר הנקרא: "מתי להעניש ילד". האם לאיש חינוך מכובד לא היה שם אחר לספר, שבחר שם המדבר על ענישה? מדוע לדבר בלשון שלילית ולא בחיוב? הגר"ש וולבה זצ"ל סיפר, שרצה לבחור משיגה לשיבה, ואכן הגיע משיגה תלמיד חכם שרצה לכהן בתפקיד, אולם בפתח דבריו שאל את הרב וולבה: "מהן הסמכויות שיהיו לי בישיבה, אם ארצה להוציא בחור אני אוכל, זה יהיה בסמכותי?" הרב וולבה אמר לו: "אני מצטער אני לא רוצה אותך בישיבה שלי, אם אתה חושב שסמכות זה להוציא בחור מהישיבה, ובזה אתה מתעניין, אתה לא יכול להיות משיגח".

אומנם אין הדברים שווים בכל הילדים, אך נקודה למחשבה יש כאן, ואשרי הזוכה לעיין בה!

מהו תפקיד האישה החשוב ביותר?

העיר בספר "אהבה ורעות", שתפקיד האישה הוא לדאוג שבעלה יצלח את זמנו ללמוד תורה, אם חלילה יפחית מלימודיו, היא עלולה לגלות שגם מעצוריו המוסריים נפחתו, מצב אשר עלול להביא לתוצאות מזיקות מאוד. מי יודע מה עלול הוא לעשות ברגע שיהיה נתון להשפעת היצר הרע? לעומת זאת כשהוא לומד תורה הוא יתנהג כבעל יותר טוב, כי התורה מלמדת אדם אודות פיתוח מידות טובות, ומזככת את התנהגותו. עידוד הבעל ללמוד, אינה החלטה קלה עבור האישה. היא מעדיפה בקירבה שבעלה יהיה לצידה בערבים, במקום שיצא לשמוע שיעור או ילמד בכולל ערב. אך חז"ל מלמדים אותנו שההצלחה האמיתית בלימוד תורה מחייבת את האדם לצאת מן הבית. בבית ישנם הרבה הפרעות, וכדי ללמוד ולהצליח יש צורך בסביבה שמאפשרת להתרכז. בעל שאין אשתו משפיעה עליו לצאת וללמוד, מסוגל לבזבז את זמנו לריק. "הפחץ חיים" זצ"ל, ממשיך אדם שקורא עיתונים וכתבי עת בביתו בזמן הפנוי, לאדם שמוכר אבנים יקרות ומגלה שהכסף שקיבל היה מזויף. הוא נותר קרח מכאן ומכאן - מהאבנים היקרות ומתמורתן הכספית. ממצב התחלתי של עושר, הוא נותר ללא כלום. באותו אופן, בני אדם אשר יושבים בבית בטלים וקוראים עיתונים וכתבי עת או צופים בסרטים, מבזבזים זמן יקר אשר היה יכול להיות מנוצל ללמוד תורה. מה יאמר אדם ביום התוכחה כאשר ישאלו אותו אם עמל בתורה? הוא יהיה מוכרח להשיב שהיה עסוק מדי בקריאת עיתונים, אך תשובה זו לא תתקבל בשמים. אדם כזה מסכן את סיכוייו להרוויח מקום בעולם הבא. הוא פשוט המיר את זמנו היקר שהיה לו תמורת דבר חסר ערך, כשם שהאדם במשל נתן את אבניו היקרות תמורת כסף חסר ערך. "הפחץ חיים" ממשיך ומדגיש את חשיבות הלימוד בבית מדרש, במקום בבית. שמא לא יהיה נעים לבעל לבקש הקרבה כזאת מאשתו - סוף כל סוף, הוא משאיר אותה לבד כל היום והיא מצפה לבלות שעות מועטות בערב איתו. אך האמת היא, שכאשר אשתו תראה את רצונו העז להוסיף בלימודו, וכי הדבר חשוב לו כדי להרחיב את הזכות והרוחניות של משפחתו, היא תעתר לך. אישה מבינה כזו תדרבן את הצלחתו בתורה. אם אישה שוקלת את העניין היטב, יתבהר לה שבעלה צריך להשתדל מאוד ללמוד תורה, ובסופו של דבר זה המפתח לנישואים מאושרים.

עשה לך רב

שו"ת במזרח הר"ג
הרב יוסף מנחם שליט"א

ולספור את שני הימים מספק?

דבר זה אינו שכיח, ואם ארע לו יכול לעשות כן בלי ברכה.

האם נשים סופרות ספירת העומר?

אינן סופרות משום שהיא מצות עשה שהזמן גרמא. ואם רוצות לספור בלי ברכה רשאיות. אלא שלדעת המקובלים לא יעשה כן, וכן מנהגינו שנשים לא סופרות כלל וע"ע בספר תורה בציון (פרק ב' סי' ב').

כל אחד יעשה כהוראת רבותיו ויתפלל בסידור שהורו לו.

מי שבלי ל"ג בעומר אמר לפני

ספירת העומר: "היום ל"ג בעומר", האם יכול לספור באותו יום בברכה?

סופר כרגיל משום ספק ספיקא, שמא לא היתה כוונתו לספור וגם לא הזכיר את השבועות.

המסופק כמה ימים היום לעומר

וכגון שאינו יודע אם היום ארבעה ימים לעומר או חמישה ימים, האם יכול לברך

האם יש לספור ספירת העומר מיד

בתחילת הלילה או אפשר לספור במשך כל הלילה?

זריזין מקדימים לברך בתפילת ערבית שבתחילת הלילה אך אינו לעיכובא.

האם אפשר לומר בנוסח לשם יחוד

שלפני ספירת העומר את המילים:

"לקיים מצוות עשה של ספירת העומר"

וכו', או שיש להימנע מכך כיוון שאפשר

שאינן המצוה בזמן הזה אלא מדרבנן?

אל תקרי הליכות אלא הלכות

אין בכך איסור ובלבד שלא יערים.

✦ מותר לקלוף שום או בצל בידו או בסכין על מנת לאכול לאלתר, הואיל ודרך אכילה כך, אבל אסור לקלפם על מנת להניח לסעודה אחרת. והוא הדין לכל מיני פירות שיש עליהם קליפה, כגון אגוזים, שקדים, תפוחי זהב, אשכוליות וכיוצא בהם, מותר לקלפם על דעת לאכול לאלתר. ותפוחי עץ מותר לקלף אפילו להניח, הואיל ורוב העולם אוכלים אותם עם קליפתם בלא דוחק.

✦ יש אומרים שפירות וירקות שנאכלים עם קליפתם אפילו על ידי הדחק, כגון תפוחים, אגסים, מלפפונים, גזר וכיוצא, מותר לקלפם במקלף המיוחד לכך.

✦ אין להשתמש בכלי המיוחד לחיתוך הבצל, והוא מערכת סכינים מותקנת בציר וקפיצים, ועל ידי שהיא מסתובבת מסביב לציר, נעשית פעולת הקציצה באופן יסודי. אבל מותר להשתמש בשבת בסכין "מקצץ ביצים", והוא שורה של להבים מרוחקים זה מזה והם מותקנים במסגרת, אותה לוחצים על גבי בית קיבול בגודל ביצה כשהביצה נתונה בבית הקיבול, והיא נחתכת לפרוסות כמספר הלהבים.

(הבית היהודי - חלק א')

אותה סעודה, אפילו נמשכת סעודתו שלוש שעות או יותר, ואם אינו יושב בסעודה אין לברור אפילו על דעת לאכול לאלתר, דהיינו תוך שעה מעת ברירתו. ואם בורר סמוך לסעודה, מותר לברור לצורך אותה סעודה, כיון שמסב לסעוד בסמוך ממש לברירתו, לפיכך אסור לברור אוכל מתוך פסולת אלא עד צאת האנשים מבית הכנסת שחרית.

✦ ההיתר לברור אוכל מתוך פסולת בידו, אין הכוונה דוקא בידו ממש, אלא גם אם בורר בכף או מזלג (על דעת לאכול לאלתר) נחשב כבורר בידו ומותר, כיון שאין כלים אלה עומדים לברירה, ודרך אכילת בני אדם היא על ידי כף ומזלג.

✦ מותר לברור אוכל מתוך פסולת בידו לאלתר לצורך אחרים אף על פי שאינו אוכל עימהם. ומכל מקום אסור לברור יותר מהשיעור שיאכלו לאלתר, ולכן אם יודע שאין האורחים אוכלים כל מה שמניח לפניו בצלחת, לא יברור אפילו אוכל מתוך פסולת יותר מכדי אכילה לאלתר, ואפילו אם עושה כן כדי למלאות הצלחת לכבוד האורחים - אסור.

✦ הבורר אוכל מתוך פסולת לצורך אותה סעודה, לא יברור אלא מה שהוא צריך לאותה סעודה, אבל אם כוונתו כדי שישאר גם אחר הסעודה או על סעודה אחרת - חייב חטאת. ואם בירר בהיתר כדי לאכול לאלתר, ואכל לאלתר ונשאר לסעודה אחרת,

✦ בורר - הוא אחד משלושים ותשע מלאכות של שבת, וחייבים עליו חטאת בשוגג ומיתה במזיד, ובעונותינו הרבים, הרבה אנשים נכשלים בזה. ונקדים שאין איסור בורר מהתורה, כי אם באחד משלושת האופנים כדלקמן: (א). בורר פסולת מן האוכל אפילו בורר בידו ודעתו לאכול מיד - חייב. (ב). בורר בכלי שדרך לברור בה כגון נפה וכברה - חייב אפילו בורר אוכל מתוך פסולת ודעתו לאכול מיד, אבל בורר בכלי שאין דרך לברור בה כגון קנון ותמחוי - פטור, אבל אסור מדרבנן. (ג). אפילו בורר אוכל מתוך פסולת ובידו - אך דעתו לאכול לאחר זמן - חייב. נמצינו למדים שאין היתר לברור אלא בשלושה תנאים: (א). אוכל מתוך פסולת. (ב). בידו ולא בכלי. (ג). על דעת לאכול לאלתר.

✦ שני מיני אוכלים המעורבים זה בזה, מותר לקחת את המין שרוצה לאכול עכשיו, והוא הנקרא בשם "אוכל", אבל אסור להסיר את המין שאינו רוצה לאכול עכשיו, כיון שיש עליו שם פסולת. ומכל מקום אם יש אחרים עימו ורוצה הוא לברור עבורם, כגון שהם רוצים ואוהבים מין זה, מותר לו לברור עבורם, אף על פי שהוא עצמו אינו רוצה לאכול מין זה, כיון שבשבילם מין זה נקרא אוכל.

✦ איזהו בורר "לאלתר" - שמותר? - אם היה יושב בסעודה, מותר לברור (אוכל מתוך פסולת) לצורך

משל ונמשל

למלאכי מרום ואומרים: "נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום". אולם מה משונים אותם אנשים, אשר מיד בצאתם מבית הכנסת, אם מישוהו, חלילה יפגע בכבודם, לפידים מפיהם יהלכו, מסלקים את דעתם מעבודת ה', ומדברים לשון הרע, רכילות ושקרים רחמנא ליצילן. אחרי כמה שעות כאשר באים להתפלל מנחה, שוב חוזרים ואומרים: נקדש שם שמקדישים, ושוב מעמיד עצמו בדרגה שווה לשרפים ואופנים. נמצא, כי אנשים אלו מחליפים את תוארם כמה פעמים ביום, מתואר מלאך עליון לחרפת אדם ובזוי עם. דומים אנשים אלו, לאחד שזכה להיות בין רואי פני המלך, שזכו לשמש את המלך יום יום, וכשיצא מלפני המלך, הלך והשכיר עצמו להריק פחי אשפה וביבי שופכין. כשנודעו למלך מעשיו, כעס עליו כעס גדול ואמר לו: "אתה הראית לדעת, כי הכבוד שנפל בחלקך לעמוד בשירותי, אינו שווה אצלך ולא כלום, לכן הורד מעליך את מחלצותיך, היינו הזכות שהענקתי לך להיות אחד מרואי פני, ומעתה אינך ראוי להמצא במחיצתי". כן הדבר הזה. לפני רגע היה האדם מולבש בגדי מלכות ועומד ומשמש לפני המלך כאחד מצבא המרום במרום, וכעבור רגע הולך לנקות האשפות המטונפות ביותר, ועוסק בדברי הבל, שהם גרועים לנפש וגם לגוף. אילו היו האנשים מכירים את חומרת הדברים, היו נזהרים שלא להפיל עצמם מאגרא רמא לבירא עמיקתא. על זה נאמר (שיר השירים ה, ג): "רחצתי את רגלי, איככה אטנפם".

(מעייין השבוע)

דוד המלך, עליו השלום, אומר (תהילים ק"ט): "ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש". **נסביר זאת במשל.** קבלן גדול אחד היה מספק את כל המזון לצבא המלך. עשיר גדול היה ומפורסם בעושרו. ומקום מגוריו היה לא הרחק מכפר אחד, שכולם בני עניים היו. פעם באו אליו בני הכפר ובקשה בפיהם: הואיל ונשמע פתגם המלך עליו, כי קיבל מאת המלך סכום כסף רב מאוד, הם מבקשים ממנו להראות להם את כל הכסף הרב הזה. תמימים אלה, חשבו כי בודאי יוציא להם שקים מלאים הדר כמונים ומטבעות זהב, והנה מה הופתעו, כאשר הוציא להם שטרות כסף עלובים למראה. האנשים ראו כן תמהו, וכי זהו הממון הרב שמדברים עליו כל היום? והרי אין אלו אלא כמה שטרות עלובים בלבד. "אי לכם, שאינכם מכירים בין תכלת לקלא אילן", אמר להם העשיר. "בחלק קטן בלבד של שטרות הללו שראיתם, יכולני לקנות את כל רכושכם". **זה שאמר דוד המלך, ע"ה,** לפעמים כשאני מדבר בדברי אלוקים חיים, יש כאלה הלועגים לי, אבל אני אדברה נגד מלכים בעדות ה' נאמנה ולא אבוש. כך צריך האדם להתנהג כלפי המלעיגים עליו, כאשר הוא מקיים מצוות תורה. אל לו לשים לב לאלה, שאינם מכירים ערכה וקדושתה של התורה. אבל אנו, היודעים כי כל ממון שבעולם אינו שווה למצוה אחת בתורה, מן הדין שנמסור נפשינו על קיום מצוותיה כראוי

כאשר אנו עומדים בבית הכנסת בתפילה לפני בורא עולם, הרינו מדמים עצמנו

להצלחת כל התורמים והמסייעים לעלון

לעילוי נשמת האיש היקר והחשוב אבי אנוך קזר בן שלמה ופרידה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האיש היקר והחשוב מזכה הרבים ר' חיים אברהם בן נזירה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האיש היקר המזוכי ביסורים עזרא בן גוהר ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האשה החשובה המזוכת ביסורים פרידה בת מליהה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האשה החשובה המזוכת ביסורים שושנה פרהה בת סלימה ת.נ.צ.ב.ה

רוצה להיות ממזכי הרבים ולהפיץ את העלון? 052-7647449

להקדשות לתרומות ולכל עניי העלון אפשר לפנות לטלפון: 052-7647449
ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילויות המוסדות גם דרך נדרים פלוס" מכל רחבי הארץ
למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון

